

ТОВАРИСТВУ — ПІВСТОЛІТТЯ!

ПРОЛЕТАРИ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ЖИТТЯ

НАШЕ

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА
В ЛИПНІ 1967 РОКУ

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЛУХИХ

ВИХОДИТЬ
ЩОСУБОТИ

№ 42 (838) | П'ятниця, 14 жовтня 1983 року | Ціна 2 коп.

Сьогодні в м. Києві
відбудеться урочисте засідання Центрального правління УТОГ, присвячене 50-річчю утворення Товариства.

РОКИ ЗРОСТАННЯ І ТВОРЕННЯ

Нелегкий шлях становлення і розвитку пройшло Українське товариство глухих за півстоліття. Це були роки творчої праці і духовного зростання людей, позбавлених слуху.

Вагомі наші досягнення сьогодні і багаті можливості у всіх галузях господарського і культурного будівництва.

Щороку тільки підприємства і об'єднання Товариства, на яких зайнято близько 10 тисяч інвалідів зі слухом, випускають промислової продукції і товарів народного споживання на 148 мільйонів карбованців. А з урахуванням праці глухих робітників державних заводів і фабрик, колгоспів і радгоспів внесок членів Товариства в економіку республіки ще більш відчутний.

Нині в розпорядженні глухих України, яких налічується понад 60 тисяч чоловік, палаці і будинки культури, клуби, бібліотеки, спортивні зали. В години дозвілля вони мають можливість розвивати свої здібності в різних самодіяльних гуртках при культурних закладах Товариства.

Для глухих трудівників республіки в основному вже створено необхідні виробничі і побутові умови — споруджено нові підприємства, житлові будинки і гуртожитки. Чимало нечуючих проводять свої відпустки в будинках відпочинку, лікуються в санаторіях.

За роки існування Товариства непримінно змінилися його люди — чимало з них виросли до керівників організацій і підприємств, провідних інженерно-технічних працівників. Центральне правління УТОГ постійно піклується про зростання кадрів з

числа глухих. У 1982 році за його клопотанням на дефектологічному факультеті Київського педінституту та в Київському технологічному інституті легкої промисловості створено групи заочної навчання для працівників Товариства — керівників організацій і культзакладів, заступників директорів УВП з виховної роботи, майстрів, бригадирів та інших працівників, які добре зарекомендували себе на практичній роботі, але не мають вищої освіти. Чимало глухих навчається в технікумах та інститутах.

У центрі уваги Товариства перебуває питання слухової, трудової і соціальної реабілітації глухих.

В радянській країні нечуючі громадяни, починаючи з раннього дитинства оточені постійною увагою і батьківським піклуванням з боку держави. Всі глухі і слабочуючі діти в республіці з трирічного віку охоплені спеціальними дошкільними закладами, потім навчанням у школах-інтернатах, дорослі одержують державні пенсії по інвалідності. В залежності від стану здоров'я, нахилів і здібностей, вони мають можливість працювати за багатьма професіями.

Такого піклування про інвалідів зі слухом немає в жодній капіталістичній країні.

Немає сумніву в тому, що члени УТОГ, відзначивши півстолітній ювілей свого Товариства, ще ширше розгорнуть соціалістичне змагання за успішне втілення в життя історичних рішень ХХVI з'їзду КПРС, листопадового [1982 р.] і черневого [1983 р.] Пленумів ЦК КПРС.

Указ Президії Верховної Ради Української РСР

Про нагородження працівників підприємств і організацій Українського товариства глухих Почесною Грамотою і Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР.

За успіхи у виконанні планових завдань і соціалістичних зобов'язань та активну участь у громадському житті нагородити:

ПОЧЕСНОЮ ГРАМОТОЮ
ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ
РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Алфімову Ларису Пилипівну — працівницю Львівського швейного підприємства «Силует».

Криволапова Івана Терентійовича — заступника директора Київського дослідно-виробничого об'єднання «Контакт».

Куліш Ольгу Сергіївну — швачку-мотормистку Житомир-

ського учбово-виробничого підприємства.

Тобольченка Олексія Наумовича — токаря Полтавського учбово-виробничого підприємства № 2.

Углача Олександра Денисовича — директора Чернігівського учбово-виробничого підприємства.

ГРАМОТОЮ ПРЕЗИДІЇ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Вітовську Марію Михайлівну — швачку Івано-Франківського учбово-виробничого підприємства.

Данилюка Івана Федоровича — директора Львівського швейного підприємства «Силует».

Калиниченка Миколу Венедиктовича — голову Донецького обласного відділу Товариства глухих.

Місана Віталія Степановича — столяра Ровенського учбово-виробничого підприємства.

Петруніка Леоніда Сергійовича — робітника Одеського виробничого об'єднання «Електрик».

Голова Президії
Верховної Ради
Української РСР
О. ВАТЧЕНКО.
Секретар Президії
Верховної Ради
Української РСР
М. ХОМЕНКО.

м. Київ, 28 вересня 1983 року.

УКАЗ

Президії Верховної Ради Української РСР

Про присвоєння тов. Фроловій Л. І. почесного звання заслуженого працівника соціального забезпечення Української РСР.

За заслуги в галузі соціального забезпечення та активну участь у громадському житті присвоїти голові Запорізького обласного відділу Українського товариства глухих тов. ФРОЛОВІЙ Людмілі Іванівні почесне звання заслуженого працівника соціального забезпечення Української РСР.

Голова Президії Верховної Ради Української РСР
О. ВАТЧЕНКО.

Секретар Президії Верховної Ради Української РСР

М. ХОМЕНКО.

м. Київ, 28 вересня 1983 року.

УКАЗ

Президії Верховної Ради Української РСР

Про присвоєння тов. Громовій Г. П. почесного звання заслуженого працівника соціального забезпечення Української РСР.

За заслуги в галузі соціального забезпечення та активну участь у громадському житті присвоїти директорові Вінницького учбово-виробничого підприємства Українського товариства глухих тов. ГРОМОВІЙ Галині Пилипівні почесне звання заслуженого працівника соціального забезпечення Української РСР.

Голова Президії Верховної Ради Української РСР
О. ВАТЧЕНКО.

Секретар Президії Верховної Ради Української РСР

М. ХОМЕНКО.

м. Київ, 28 вересня 1983 року.

З ЧАСОМ ЗВІРЯЮЧИ КРОК

Інтерв'ю з в. о. голови ЦП УТОГ П. П. Шпаком

— Петро Прокопович, розкажіть, будь ласка, про те, як проходило об'єднання глухих громадян нашої республіки і як створювалося Українське товариство глухих?

— Знедолені і пригноблені глухонімі царської Росії, що знаходилися за бортом людського суспільства, тільки після перемоги Великого Жовтня здобули права, рівні зі всіма громадянами України Рад, активно включилися в політичне, трудове і громадське життя.

Практичні кроки до об'єднання глухих України було зроблено в перші місяці після проголошення Радянської влади. В 1917 році виникла Харківська організація глухонімів. Того ж року в Одесі створюється Південно-Російська спілка глухих «Прогрес», де вперше на Україні було розроблено і затверджено Статут Товариства глухих, створено перший у республіці клуб.

У наступні роки подібні об'єднання виникли в Катеринославі (Дніпропетровськ), Юзівці (Донецьк), Києві, Вінниці та інших містах.

25 березня 1927 року у Харкові відбулися перші Всеукраїнські збори представників громадських організацій глухонімів. 4 червня 1933 року Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет і Рада Народних Комісарів УРСР затвердили Статут Українського товариства глухих. Перший з'їзд УТОГ відбувся в березні 1938 року.

В організаційний період велику допомогу подали Товариству П. К. Сутягін, П. К. Набоненко, І. Т. Криволапов, В. М. Дюков, М. Д. Радомська, П. Н. Єна, І. А. Сапожников та інші.

— Які завдання і яким шляхом розв'язувало Товариство в перші роки свого існування?

— Перш за все, було широко розгорнуто діяльність по виявленню і об'єднанню глухонімів, їх трудоваштуванню, ліквідації неписьменності, створенню мережі клубів, школ і розвитку власної матеріальної бази.

На той час у підпорядкуванні Товариства було 19 організацій, 19 клубів і червоних кутків, 9 бібліотек. Виробничу базу становили 8 невеликих комбінатів з випуском продукції 200 тисяч карбованців за рік і один радгосп. На обліку перебувало 23 тисячі глухих.

За п'ять років (1933—1938) на підприємствах Товариства виробництували кваліфікацією здобули 755 молодих робітників. За цей же період на заводах і фабриках державної промисловості було трудоваштовано понад 6 тисяч членів УТОГ. У передвоєнному 1940 році на 22 навчально-виробничих комбінатах, створених на базі майстерень і артілей, працювало і навчалося 2 тисячі чоловік. Випуск продукції становив 2,2 млн. крб.

— Віроломний напад фашистської Німеччини на нашу країну перервав мирну працю радянських людей. Чимало членів Товариства разом зі своїми заводами евакуювалися на Схід...

— Так, глухонімі України, зі своїми підприємствами виїхали на Урал, в Сибір, в Середню Азію і з перших днів війни активно включилися в роботу. Вони віддавали всі сили на розгром ворога, показували приклад самовіданої праці.

Евакуювшісь з Сумщини на Урал, І. М. Алфімов одним з перших на заводі почав працювати на двох верстатах, потім на трьох... і навіть на п'яти. І на кожному з них давав по півторі

чи-дні норми. До нього приходили вчитися, передавати досвід. У 1943 році працю І. М. Алфімова в тилу було відзначено орденом Червоної Зірки, а згодом — медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні».

— Кілька слів про відбудову зруйнованого господарства.

— Тимчасова окупація України завдала непоправного горя людям і величезної шкоди народному господарству і Товариству глухих, зокрема. Були зруйновані майже всі підприємства, гуртожитки. Але завдяки ентузіазму, самовіданій праці членів Товариства один за одним піднялися з руїн корпуси підприємств Харкова, Дніпропетровська, Києва, Одеси... Знадобилося чотири роки впертої праці, щоб відновити виробницту базу, відбудувати культзаклади, гуртожитки. Це був справжній подвиг глухих трудівників.

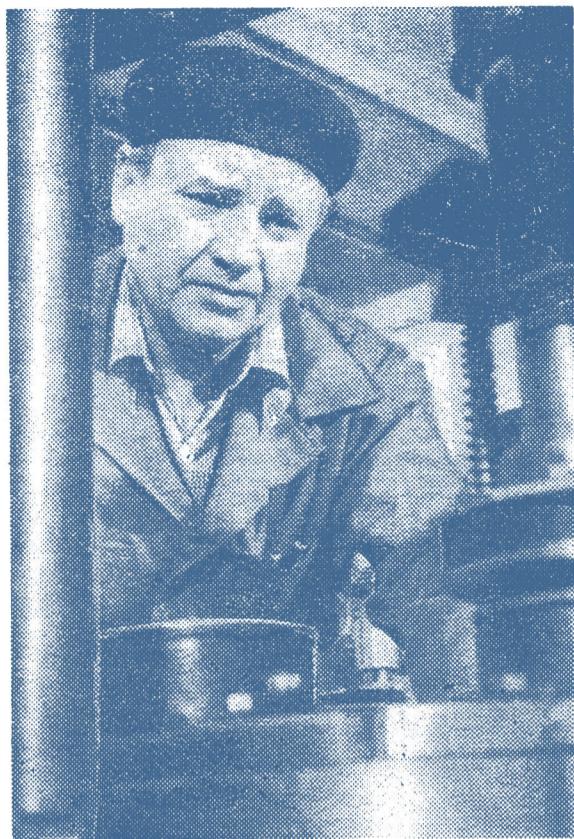
— Які перспективи розвитку Товариства в нинішній п'ятирічці?

— Відповідальні завдання розв'язує Товариство. Планом передбачено випустити продукції більше ніж 716 млн. крб. і одержати 141 млн. крб. прибутку. До 1985 року випуск виробів зі знаком якості становитиме не менше 40 найменувань.

На капітальне будівництво передбачається витратити 35,7 млн. крб. Поруч з житлом за пайовою участю намічено збудувати пансіонат для матері і дитини в Кароліно-Бугаз Одеської області. На підприємствах і в об'єднаннях буде підготовлено понад 2 тисячі робітників масових професій.

У розвідці творчих і духовних сил відзначає свій ювілей Товариство. Натхнені історичними рішеннями ХХІ з'їзду КПРС, високою урядовою нагородою, члени УТОГ широко розгорнули соціалістичне змагання за дострокове виконання піавівів завдань і підвищенні соціалістичних зобов'язань 1983 року і однадцятій п'ятирічці в цілому.

Розмову вів
В. АНДРІЕНКО.

На Київському дослідно-виробничому об'єднанні «Контакт» знають слюсаря Василя Михайловича Тарасенка як висококваліфікованого майстра своєї справи. Будь-яку операцію він може викомати швидко і високоякісно. Це допомагає йому добиватися високих виробничих показників.

Фото В. ПЕТРЕНКО.

СЛОВО ДО МОЛОДИХ

Усе мое життя тісно пов'язане з Товариством, 50-річчя утворення якого сьогодні відзначаємо. Оглядаючи пройдений шлях, бачу самовіддану працю моїх товаришів — організаторів Українського товариства глухих, з якими мені довелося стояти біля джерел його зародження.

Ми, ветерани УТОГ, пам'ятаємо в яких тяжких умовах було життя нечуючих у дореволюційній Росії. Переїжджала більшість глухих залишалася без освіти. Жахливі умови праці, безробіття, голод... Такою була їх доля до Великого Жовтня.

Радянська влада потурбувалася про нечуючих, про їх трудоваштування, освіту, культуру, побут і дозвілля. Саме з цією метою і було створено Українське товариство глухих.

І от сьогодні, через 50 років, бачу відрадні результати організаторської і культосвітньої роботи. У процесі самовіданої праці нечуючі не тільки створили матеріальну базу, але й самі духовно зросли.

Серед членів Товариства сьогодні чимало працівників з вищою і середньою спеціальною освітою, які успішно розв'язують найскладніші питання виробництва, керують організаціями і установами УТОГ. З їх середовища вийшли не тільки висококваліфіковані робітники та спеціалісти, але й свої артисти, художники і поети.

Важомі наші здобутки, світлі і радісні перспективи.

Вам, молодим, належить гідно продовжити розпочату нами справу. Ми хочемо бачити вас роботячими, духовно багатими і красивими.

Будьте вірними ідеалам комунізму, віддано любіть рідну Вітчизну і ударною працею приміжуйте її багатства.

І. КРИВОЛАПОВ,
ветеран Товариства, заст. директора
КДВО «Контакт» з виховної роботи.

Цифри і факти

* 40 невеликих комбінатів УТОГ випускали в 1937 році продукції на 1,2 млн. крб. [в цінах 30-х років]; в 1982 році 36 підприємств і об'єднань дали продукції на 148 млн. крб.

* У 1971—1980 роках капітальні затрати Товариства становили 58.950 тис. крб. Введено в експлуатацію 19 виробничих споруд, 4 гуртожитки на 744 ліжко-місця, 13 житлових будинків на 672 квартири та одержано по пайовій участі 1939 квартир.

* За високі результати в соціалістичному змаганні Бродівському, Ворошиловградському, Запорізькому та Полтавському УВП-2 присвоєно звання «Підприємство високої якості продукції».

Звання «Підприємство зразкового порядку» носять Кам'янець-Подільське, Сімферопольське, Чернівецьке та Харківське УВП-2.

* За два роки одинадцятій п'ятирічці у виробництво впроваджено 796 заходів з нової техніки НОП, в результаті чого одержано загальний економічний ефект понад 1 млн. крб.

* Питома вага виробів з державним Знаком якості у загальному обсязі виробництва становить 18,1 процента.

Відмінними трудовими успіхами відзначають 50-річчя Товариства країні виробничики Сумського УВП Г. В. Давидова (на знімку ліворуч) та молода робітниця, член ВЛКСМ С. М. Гонтаренко.

Ганна Василівна визнана чудовою майстринею у колективі УВП, умілою наставницею. Коли Світлана Гонтаренко побачила, як вправно трудиться її старша подруга, вирішила й собі так працювати. Сьогодні обидві робітниці підприємства систематично перевиконують норми виробітку. Г. В. Давидовій присвоєно звання «Відмінник якості». Такої відзнаки прагне добитися і робітниця Світлана Гонтаренко.

Фото І. МІНДЕЛЯ.

ВІД МАЙСТЕРЕНЬ—ДО ОБ'ЄДНАНЬ

Лектини нечуючих — тут функціонують філіали, а в Донецьку — головне підприємство відробничого об'єднання «Електромагніт».

Продукція, що виготовляється в колективах об'єднання, найрізноманітніша. Це, в основному, вироби ПМЕ та РПУ-2, котушки до електромагнітів, товари народного споживання та інші.

Про ударну працю згуртованого колективу свідчить те, що середньорічний пріоритет обсягу виробництва за останні три роки по об'єднанню становить 4,6 процента.

Питома вага виробів, позначених почесним п'ятикутником, на сьогоднішній день становить 26,6 процента від

загального обсягу виробництва.

В авангарді трудового суперництва йдуть кадрові робітники — наомутувалиця електромагнітних котушок Олександра Іванівна Овчаренко, слюсар-інструментальник Геннадій Федорович Благодиренко, пресувальниця Ніна Дембровська та інші.

Т. СЕЗОНОВА,
заступник генерального
директора з виховної
роботи ДВО
«Електромагніт».

НАУКОВІ ЗАКЛАДИ — ТОВАРИСТВУ ЗДОБУТКИ — У ПРАКТИКУ

У березні 1968 року для проведення наукових досліджень з актуальних питань навчання і виховання осіб з недоліками слуху та надання науково-методичної допомоги педагогам спеціальних закладів і батькам глухих дітей при НДІ педагогіки УРСР було створено сектор сурдопедагогики.

Того ж року школи робітничої молоді одержали методичні рекомендації з питань визначення і вдосконалення рівня знань з української і російської мови та літератури, а у 1969 р. було підготовлено навчальні програми для 5—12 класів спікіл робітничої молоді глухих з різних предметів (всього 15 програм).

Колектив сектора працював над оптимізацією загальноосвітнього рівня випускників спецшкіл, розробив експериментальні навчальні програми, методичні вказівки й дидактичні матеріали, російський словник-мінімум.

Значна увага приділялась

також розробці методичних рекомендацій, які стосувались проблем корекційної роботи у спеціальніх школах, шляхів підвищення ефективності навчально-виховної роботи в школі глухих, дальнішого поліпшення навчання і виховання аномальних дітей.

Якщо до недавнього часу підвищення рівня освіти глухих учнів пов'язувалось в основному зі збільшенням строків навчання, то тепер наука розв'язує дану проблему шляхом удосконалення методики навчання, відшукування раціональних засобів засвоєння програмового матеріалу шкільних предметів.

Значне місце у роботі сектора займають систематичні консультації батькам глухих дітей, педагогам спецшкіл, працівникам різних установ народної освіти з питань виховання, методики навчання, організації заняття з дошкільниками в умовах сім'ї.

Розв'язувалась також

проблема вдосконалення навчально-виховного процесу в спеціальних закладах для глухих. Ця робота спрямовувалась на виявлення об'єктивних причин, недоліків у навчанні школярів, невисокого рівня їх підготовки до суспільно-корисної праці, формування у них високоморальних рис радянської людини.

Підготовлені пропозиції сектора сурдопедагогіки розглядалися на колегії Міністерства освіти УРСР і президії Центрального правління УТОГ. Прийнято постанову від 15 березня 1983 року «Про заходи по підвищенню рівня навчально-виховної роботи у школах і дошкільних закладах для осіб з вадами слуху», над реалізацією якої працюватиме сектор у наступні роки.

Г. КОБЕРНІК,
зав. сектором
сурдопедагогіки НДІ
педагогіки УРСР.

ЩОБ ТИША ВІДСТУПИЛА

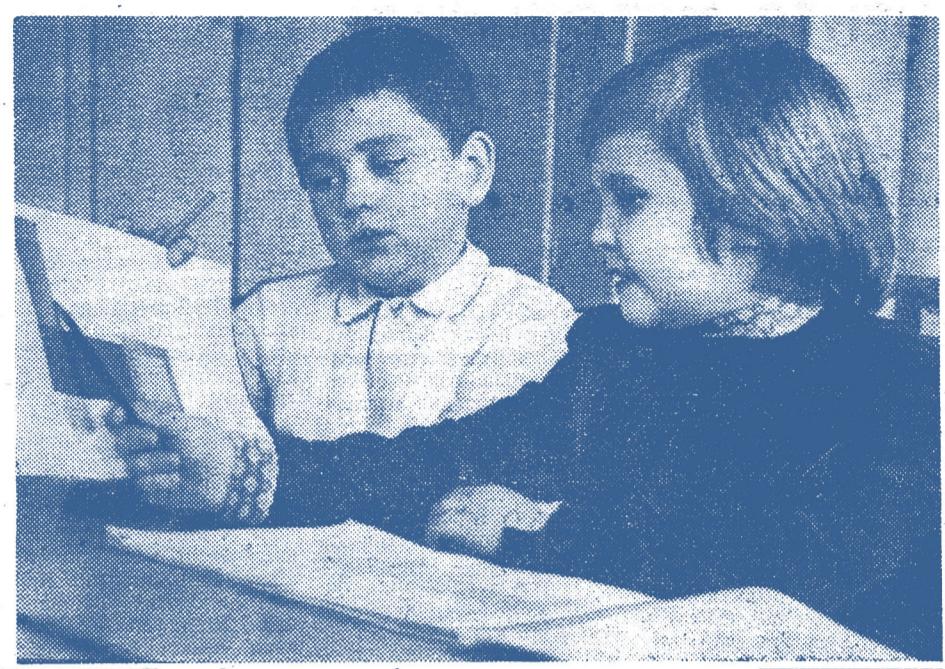
Протягом перших п'яти років співробітники сурдо-акустичної лабораторії при Київському НДІ отоларингології провели масове обстеження слуху в мешканців різних медико-географічних зон УРСР. При цьому було одержано важливі дані про причини, структуру і розповсюдження глухоти і тугоухості. Ці результати дали можливість здійснити цілий ряд планово-організаційних заходів у республіці, спрямованих на покращення сурдологічної допомоги населенню і, зокрема, членам УТОГ.

На другому етапі роботи, починаючи з 1974 року, силами лабораторії проведено поглиблений дослідження функціонального стану і компенсаційних можливостей залишкового слуху, головним чином у людей з важкими і середніми формами тугоухості. В процесі цих досліджень розроблено нові методи і засоби для діагностики різних порушень слуху, за допомогою яких одержано нові дані про фізіологічні і патофізіологічні механізми сприйняття слуху при нормі і патології. Ці результати лягли в основу розробки науково-обґрунтованих медико-технічних вимог

до приладів і апаратів, частину яких згодом була розроблена в СПКТБ УТОГ і випущена КДВО «Контакт» та іншими підприємствами. Використовуючи їх, спеціалісти лабораторії виявили і систематизували найбільш інформативні психо-акустичні і електро-фізіологічні характеристики залишкового слуху, що стало основою для розробки наукових і експериментально обґрунтованих принципів систематизації форм і типів глухоти, стосовно завдань слухопротезування, а також принципів перетворення звукових сигналів у спеціальних електро-акустичних засобах, призначених для поліпшення слухового сприйняття слабочуючими людьми. Крім цього, розроблено дальші шляхи вивчення слухової системи для передачі акустичної інформації людям з повною практичною глухотою на базі використання взаємодії різних аналізаторних систем, а також методами біоелектричної стимуляції. Робота в цьому напрямку ще проводиться в найближчі 5—10 років.

Важливим досягненням наукової діяльності лабораторії є широке впроваджене

В. БАЗАРОВ,
доктор медичних наук,
професор.
Б. МОРОЗ,
кандидат біологічних наук.

Для розвитку і навчання глухих і слабочуючих дітей в нашій республіці створено всі необхідні умови. Хлопчики і дівчатка під час навчання у спецшколах-інтератах перебувають на повному державному утриманні.

На знімку: учні першого класу Одеської спецшколи-інтернат № 91 Сашко Єгоров та Людмила Шевченко.

Фото Й. МІНЬКА.

ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ

Північної Буковини від румунських бояр в червні 1940 року, в м. Чернівцях одразу було створено облвідділ УТОГ і за короткий строк взято на облік всіх глухих області. Незабаром почали діяти курси, де навчали нечуючих професії і письменності. На перше травня 1941 р. вже діяли вузуттєва, швеїнна, столярна і трикотажна майстерні. В місті було відкрито клуб і гуртожиток.

Та мирну працю перервали окупанці, але вже в кінці 1944 року, після звільнення Буковини від фашистських загарбників, облвідділ відновив майстерні, курси. До середини 1945 року всі глухі області були трудовіщтовані.

На початку 1946 р. вже діяли у Чернівцях 9 цехів і майстерень: ткацький, трикотажний, взуттєвий, бондарний, миловарний, содовий та інші, на базі яких у липні того ж року було створено Чернівецьке УВП. Минув час і з напівкустарних майстерень, розташованих у пристосованих приміщеннях і обладнаних примітивним устаткуванням, УВП перетворилося в крупне високомеханізоване підприємство, якому нині під силу вирішити будь-які завдання.

Якщо обсяг випуску продукції в рік створення становив 87 тис. крб. (у роздрібних цінах), то сьогодні — понад 11 мільйонів крб. Під-

приємство працює ритмічно і рентабельно.

Великих успіхів добився колектив у своєму соціальному розвитку. Якщо в 1946 році письменні серед глухих були рідкість, то тепер понад 90 процентів колективу мають восьмирічну і середню освіту. Більшість робітників працює високою професійною кваліфікацією. З 700 працюючих на УВП 370

прикладом добросовісного ставлення до виконання своїх робітничих обов'язків. І хоч сьогодні Т. В. Березин не пенсії, але він так само продовжує працювати на підприємстві.

На 5 років менший трудовий стаж у Малай Єлизавети Григорівни. Вона довгі роки працювала швачкою-мотоциклісткою. Потім була ігровільниця, тепер крутильниця. І скрізь, і завжди Елізавета Григорівна серед підприємств.

Особливо хочеться відзначити багаторічну і бездоганну працю: «Відмінниця якості» крутильниці Бугай Ольги Петрівни, плетильниці Колотило Феодосії Іванівни, контролера-пакувальниці Сікар Софії Степанівни, самовідданого і вдумливого трудинника Дениса Івановича.

Понад 25 років добросовісно і чесно трудяться на підприємстві Іванівська Н. М., Пронечук Г. П., Заремба О. К., Пронечук М. П., Хабуля О. К., Мінайлло Є. В., Приймак М. В. та багато інших — таких на підприємстві понад 150 чоловік. Вони можуть пишатися досягнутими успіхами, бо їхніми руками закладено фундамент сьогоднішніх досягнень.

П. ГОРБУНОВ,
директор
Чернівецького УВП.

Цифри і факти

* За визначні успіхи в соціалістичному змаганні за гідну зустріч 60-річчя утворення СРСР працівники швачко-мотоциклістки Дніпропетровського УВП Язикової Тамари Дмитрівни встановлено на Алєї трудової слави ВДНГ УРСР.

* Політико-виховну роботу серед членів Товариства проводять 258 будинків культури, клубів та червоних кутків. У їх розпорядженні 105 кіноустановок, 300 телевізорів, 186 бібліотек.

* На 45 факультетах народних університетів навчається понад 2 тисячі людей. В культзакладах діє 191 клуб за інтересами.

* Фізкультурою і спортом в Товаристві займається більш ніж 9 тисяч глухих та слабочуючих. Серед них 4760 спортсменів-розврядників, в тому числі 28 майстрів спорту СРСР, 596 кандидатів у майстри та першорозрядників.

У 1981 році на XIV Всеесвітніх іграх в м. Кельні [ФРН] 18 спортсменів УТОГ завоювали 26 медалей [в тому числі 15 золотих, 7 срібних та 4 бронзові] з 55 завоюваних збірною командою СРСР.

«НАШЕ ЖИТТЯ»

ЦЕНТР МЕТОДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

За роки існування Товариства значно зросі культурний рівень його членів. Цьому значною мірою сприяв широкий розвиток мережі культоосвітніх закладів.

Постійну методичну допомогу будинкам культури і клубам, червоним куткам підприємств в організації масово-політичної роботи і розвитку художньої самодіяльності надає Науково-методичний кабінет клубної роботи УТОГ. Для цього на місцях проводимо показові заходи з участю і допомогою методиста. За останній час, наприклад, підготовлено і успішно проведено в Тернопільському, Херсонському і Запорізькому обласних будинках культури читацькі конференції за книгою першого секретаря Полтавського обкому партії Ф. Т. Моргана «Розкажи, поле!».

З естетичного виховання організовано показові вечори на спільну для всіх тему «В світі прекрасного» в Житомирському, Харківському обласних та Садгорському районному (Чернівецька область) будинках культури з участю методиста клубної роботи. Заходи пройшли на

годину допомогу в доборі репертуару і проведені показових репетицій.

На Україні 203 колективи художньої самодіяльності УТОГ різних жанрів, серед них 8 самодіяльних народних театрів, 5 народних ансамблів танцю, один народний цирк і одна народна кіностудія.

Свідченням яскравого розвитку художньої самодіяльності УТОГ є успішна участь колективів нечуючих в Першому Всеосвітньому фестивалі самодіяльної художньої творчості трудящих, а також в республіканському огляди, присвяченому 60-річчю утворення СРСР та 50-річчю УТОГ.

З 1979 року впроваджено нову форму підвищення кваліфікації клубних працівників — зональні семінари завідуючих районними культизакладами УТОГ, на яких практикується обмін досвідом, аналізуються проглянуті заходи, визначаються шляхи поліпшення дальшої роботи культизакладів.

Вся діяльність кабінету спрямована на виконання історичних рішень XXVI з'їзду КПРС і червневого (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС.

I. САПОЖНИКОВ,
директор Науково-методичного кабінету клубної роботи УТОГ.

ДО ЮВІЛЕЮ

* У видавництві ЦК ЛКСМУ «Молодь» вийшов історико-літературний нарис «Сторінки нашої біографії», у «Радянському письменнику» — колективний поетичний збірник «Живий дощ». * Українська студія хроніально-документальних фільмів зняла стрічку про Товариство.

«З УСІМА РАЗОМ»

...Щасливий День Перемоги 1945-го випадково став трагічним у житті майбутнього художника. Глухий хлопчина, який у війну залишився спротою, нічого не помічаючи від радощів, біг сповістити дядька-лісника про закінчення війни. Перебігаючи зализничне полотно, він не помітив поїзда, потрапив під його колеса і залишився без обох рук. Та мав хлопець у житті своєму заповітну мрію, здійснити яку не завжди під силу на вітровій людині. Минули роки і він таки здійснив її...

Розповідаючи про художника В. І. Арзамасцева і показуючи його полотна, В. В. Скурчинський сіє у людських серцях добірні зерна мужності, волі, мрії і краси. Володимир Вікторович уже багато років трудається радіомонтажником на КДВО «Контакт». Він створив музей Українського товариства глухих і працює його директором на громадських засадах, періодично організовує виставки нечуючих майстрів пензля, грає також у народному самодіяльному театрі УТОГ.

Ось про таких чудових людей, як В. В. Скурчинський та багатьох інших, і розповідає документальна кінострічка «З усіма разом», знята Українською студією хроніально-документальних фільмів до 50-річчя УТОГ. За 20 хвилин екрannого часу важко розповісти про багатогранну діяльність Українського товариства глухих, але головне в ній відображене.

Просторі і світлі цехи підприємств, побут і відпочинок, активна участь нечуючих у громадському житті, їх вагомий внесок у загальнонародну справу — ось про це розповідає фільм.

Народна мудрість каже:

«Краще один раз побачити,

ніж десять разів почути».

Фільм і став тією наглядною правдою для тисяч глядачів. З нього ми дізнаємося, як нечуючі громадянини в роки Великої Вітчизняної війни разом з усіма радянськими людьми боролися проти фашизму, як у мирній післявоєнній час забагачували і прикрашали рідну країну, і чого домоглися за 50 років існування Товариства.

Кожне підприємство і установа, де працюють глухі, багате цікавими людьми. Так, на виробничому об'єднанні «Контакт» глядачі познайомляться з бригадиром, наставником молоді Ганною Йосипівною Скоробогаткою, майстром цеху Олександром Митрофановичем Бережним, слюсарем, раціоналізатором, суддею республіканської категорії з баскетболу Василем Михайловичем Тарасенком, з електромонтажницею, майстром спорту з волейболу, учасницею Всеосвітніх ігор глухих Тамарою Анатоліївною Кукою.

Харківське, Харківське та Дрогобицьке УВП, як і інші підприємства УТОГ, можуть пишатися своєю продукцією, а головне — людьми, чиєми руками створюється краса та багатство суспільства.

Приємно вразили кінофі-

мочну групу нові моделі одягу, створені на Харківському УВП-2, що не посту-

паються перед кращими світовими стандартами.

Про одну з найголовніших турбот УТОГ розповідає з екрану професор В. Г. Базаров, завідувач лабораторією сурдоакустики при Київському науково-дослідному інституті отоларингології імені професора Коломійченка.

У 49 спеціальних школах-інтернатах навчається 10 тисяч глухих та слабочуючих дітей. На Україні функціонують 36 підприємств і об'єдань для нечуючих, 2 тисячі чоловік навчається у вечірніх школах робітничої молоді. Для того, щоб нечуючі громадянини могли вільно спілкуватися, в УТОГ працюють 700 перекладачів-дактилологів. Своєрідними перлинами у фільмі є розповіді про окремих людей, членів УТОГ.

А ось перед глядачами і пайвища точка можливостей нечуючих людей. Те, чим обмежила глухих природа, стало окрасою їхнього життя: мова йде про театр «Райдуга». В перших кадрах фільму ми зустрічаємося з головним героєм телефільму «Лобо» Василем Стольпіні, який став відомим широкому колу глядачів. Розповідають, коли актор грав цю роль, ніхто навіть не помітив, що він не чує. З перших днів існування «Райдуги» я разом зі своїми друзями відвідував його вистави. І кожна прем'єра для нас — свято!

Ця коротка документальна кінострічка, якби її показали по телебаченню, для багатьох могла б стати відкриттям. Фільм вийшов світлим і добрим.

В. ПЕТРОЧЕНКОВА,
асистент режисера
студії «Укркінохроніка».

КАДРИ — ЗАПОРУКА УСПІХУ

Серед багатьох різноманітних організацій та закладів нашого Товариства особливе місце належить Республіканським курсам УТОГ — першому й головному навчальному закладові по підготовці й підвищенню кваліфікації керівників працівників та спеціалістів. Засновані 1961 року, курси пройшли чималій творчій шлях. Ніні до послуг їхніх численних слухачів — просторі і світлі навчальні зали, сучасні технічні засоби, бібліотека на 10 тисяч томів, кінофотолабораторія, добре обладнані гуртожитки.

Цифри підтверджують плідність і масштабність роботи Республіканських курсів. Тут навчалося близько дев'яті тисяч працівників Товариства, причому навчання охопило більш як 70 категорій працівників — майже всі, що існують у системі УТОГ. Працівники обласних і міських відділів Товариства, УВП, будинків культури та клубів — усі мали можливість підвищити власну кваліфікацію. Особлива увага

приділялася підготовці й підвищенню кваліфікації перекладачів — їх за час існування Курсів підготовлено

740, а підвищили кваліфікацію — 428 чоловік. Не можна не сказати її про той знаний внесок, який зробили у життя Товариства курси клубних працівників. Вони також дали УТОГ кваліфіковані кадри, випустивши близько 100 чоловік.

Постійно впроваджуючи у практику активні форми навчання, Республіканські курси часто проводять військові семінари з акцентом на наочність і конкретність вивчення досвіду роботи на місцях. Такі семінари, проведені у Коростені, Шостці, Болграді, Садгорі, Богодухові, Сумах, Донецьку і Дніпропетровську, були дуже продуктивні. Постійно прагнучи до вдосконалення навчального процесу, працівники курсів залишають найбільш кваліфікованих викладачів, лекторів, яких налічується більш як 60 чоловік. Дбаючи про якісне навчання, тут не за-

бувають і про побут та дозвілля слухачів.

Здобутки Республіканських курсів — заслуга дружного колективу, і особливо їхнього засновника і незмінного протягом майже 20 років директора Т. Г. Філяніної. Саме її невичерпні енергії завдячує курси своїм розвитком. Справу, розпочату Т. Г. Філяніною, продовжують виховані нею кадри, ветерани Республіканських курсів — нинішній директор В. Г. Пирогова, завідуюча навчально-методичним кабінетом С. Б. Кушнір, перекладачі Є. М. Зуєва, О. П. Приймак, секретар Р. М. Киріченко та інші працівники, які люблять свою справу й розуміють її важливість.

На нинішньому етапі Республіканські курси прагнуть, не збільшуючи термін навчання, підвищувати його якість, продовжувати вдосконалення підготовки спеціалістів, щоб зробити їхній внесок у змінення кадрів Товариства.

Г. БЕЗЗУБОВ.

На змінку: в кімнаті відпочинку Одеського виробничого об'єднання «Електрик». На передньому плані — швачка Катерина Іванівна Суслова і пресувальниця Марія Олександрівна Забродська.

Фото Й. БЕРНАЦЬКОГО.

СХОДИНКИ МАСОВОСТІ І МАЙСТЕРНОСТІ

Нішо так переконливо не свідчить про зростання масовості і майстерності фізкультурного і спортивного руху в УТОГ, як результат виступів українських спортсменів на Всеосвітніх іграх глухих.

Починаючи з 1957 року, коли представники нашого Товариства у складі збірної СРСР уперше взяли участь у найкрупніших міжнародних змаганнях, їх спортивні здобутки стають дедалі вагомішими. Спочатку у Мілані, а потім у Хельсинкі, Вашингтоні, Бухаресті, Кельні посланці України завоювали чимало золотих, срібних і бронзових медалей.

Неодноразово здобували вони найвищі нагороди європейських турнірів.

Славні сторінки в літописі спортивних досягнень Товариства вписали Вячеслав Скоморохов, Анатолій Симоненко, Леонід Матюхін, Валерій Рухлядев, Ольга

Глодіна, Андрій Гаваза, Олександр Белінський та багато інших.

Нині у 132 колективах фізкультури, в яких працюють 55 штатних тренерів, систематично займаються спортом понад 9 тисяч глухих і слабочуючих.

Серед них близько 4700 спортсменів-розврядників, у тому числі 28 майстрів спорту і близько 600 кандидатів у майстри спорту і першорозрядників, 2300 значків ГПО.

Найбільшого поширення серед нечуючих набули такі види спорту, як легка атлетика, футбол, баскетбол, волейбол, настільний теніс, боротьба, плавання, багатоборство ГПО, шашки.

Щорічно Українська спортивна федерація глухих проводить республіканські і обласні змагання з 10-12 видів спорту для дорослих і з 4-7 — серед учнів спецшкіл-інтернатів для глухих дітей. Спортивні колективи

М. МАКАРЕНКО,
відповідальний секретар
Укрспортфедерації глухих.

**Редактор
П. БУЛАТОВ.**